

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Kişilik Özellikleri ve İzlenim Yönetimi Arasındaki İlişki

Eyüp ACAR^{1*}

Mihri Barış KARAVELİOĞLU¹

¹ Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, KÜTAHYA

 DOI: 10.31680/gaunjss.1078326

Orijinal Makale / Original Article

Geliş Tarihi / Received: 25.02.2022

Kabul Tarihi / Accepted: 18.03.2022

Yayın Tarihi / Published: 20.06.2022

Öz

Kişilik özellikleri ile izlenim yönetimi taktikleri ortak paydada buluşan ve bireyin toplumsal yapı içerisinde sergiledikleri davranışlar hakkında ipucu sunan konulardır. Dolayısıyla Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin kişilik özellikleri ile izlenim yönetimi taktikleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi önemli görülmektedir. Çalışmanın genel amacı, Kütahya ve Afyonkarahisar ilinde görev yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin kişilik özellikleri ve izlenim yönetimi arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın evrenini Kütahya ve Afyonkarahisar il merkezinde ve ilçelerinde MEB'e bağlı örgün eğitim kurumlarında görev yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında Kütahya ve Afyonkarahisar il merkezinde ve ilçelerinde örgün eğitim kurumlarında hali hazırda görev yapan 150 (Yüz Elli) Erkek, 85 (Seksen Beş) Kadın, Toplam=235 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerini oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama araçları olarak katılımcıların kişilik özelliklerini belirlemek için Gosling ve arkadaşları (2003) tarafından geliştirilen ve Atak (2013) tarafından Türkçeye uyarlanan "On-Madde Kişilik Ölçeği" kullanılmıştır. Katılımcıların kullanmış olduğu izlenim yönetimlerini belirlemek için Bolino ve Turnley (1999) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye Basım, Tatar ve Şahin (2006) tarafından uyarlanan "İzlenim Yönetimi Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı ve betimleyici istatistik yöntemleri ile değişkenler arasındaki ilişki düzeyini belirlemek için korelasyon ve regresyon analizi kullanıldı. Sonuç olarak; Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin ağırlıklı olarak sorumlu kişilik özelliği sergilediği, izlenim yönetimlerinden niteliklerini tanıtarak kendini sevdirmeye taktiğini kullandığı söylenebilir. Ayrıca kişilik özellikleri ve izlenim yönetimleri arasında da anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Kişilik Özellikleri, İzlenim Yönetimi

Relationship Between Physical Education and Sports Teachers' Personality Traits and Impression Management

Abstract

Personality traits and impression management tactics are issues that meet the common denominator and offer clues about the behaviors of the individual within the social structure. Therefore, it is seen as important to determine the relationship between the personality characteristics of Physical Education and Sports Teachers and impression management tactics. The overall aim of the study is to examine the relationship between the personality traits and impression management of Physical Education and Sports Teachers working in Kütahya and Afyonkarahisar province. The universe of the research is the Physical Education and Sports Teachers working in formal education institutions affiliated with MEB in Kütahya and Afyonkarahisar provincial center and districts. The sample group consists of 150 (One Hundred and Fifty) Men, 85 (Eighty-Five) Women, Total=235 Physical Education and Sports Teachers who are already working in formal education institutions in Kütahya and Afyonkarahisar provincial center and districts in the 2020-2021 academic year. In the study, the "On-Item Personality Scale" developed by Gosling and his colleagues (2003) and adapted to Turkish by Atak (2013) was used to determine the personality traits of the participants as data collection tools. The "Impression Management Scale" developed by Bolino and Turnley (1999) and adapted by Turkish Edition, Tatar and Şahin (2006) was used to determine the impression management used by the participants. Correlation and regression analysis were used to determine the level of relationship between descriptive and descriptive statistical methods and variables in the analysis of the data. As a result; It can

*Sorumlu Yazar: Eyüp ACAR

e-mail: eyup.acar@ogr.dpu.edu.tr

be said that Physical Education and Sports Teachers exhibit predominantly responsible personality traits and use the Self-Endearment Tactic by introducing their qualities from impression management. In addition, meaningful relationships were found between Personality Traits and Impression Managements.

Keywords: Physical Education, Personality Traits, Impression Management,

Giriş

Bireyin ilişki örüntülerini belirleyen en temel yapı kişiliktir (Taymur ve Türkçapar, 2012). Kişilik, Tarih boyunca birçok şekilde ifade edilmeye çalışılan, farklı tanımlamalar yapılan bir kavramdır. Cüceloğlu (1998: 404) kişiliği, bireyde iç ve dış dünyasının oluşturduğu kendine has, yapılandırılmış, tutarlı bir ilişki biçimi olarak tanımlamıştır. Günlük yaşamda insanları birbirinden, bazı özellikleri ile ayırt etmek için kişilik kavramını kullanırız. Bilim insanlarının yaptığı tanımlamalarda kişilik için bireyleri birbirinden ayıran ve onları farklı kılan özellikler denilmesi ortak bir nokta olacaktır.

Kişilik ile ilgili araştırmalara bakıldığında, son yıllarda kişiliği sınıflandırmaya yönelik çalışmalar yürütüldüğü, kişilik ile ilgili ilk sınıflandırma ise Allport ve Odberg (1936) tarafından durumlar, etkinlikler, değerlendirme ve özellikler olarak dört boyutta belirlenmiştir. Fiske (1949) beş faktörlü bir kişilik sınıflandırmasından ilk söz eden kişi olmuştur. Norman (1963) bu beş faktörlü kişilik boyutlarını, dışadönüklük, sorumluluk, duygusal denge, uyumluluk, kültür olarak belirtmiştir. Goldberg beş faktör kişilik boyutlarının güvenilir olduğunu belirtirken, kültür boyutu deneyime açıklık olarak yeniden adlandırılmıştır (Barrik ve Mount, 1991). Böylece kişiliği tanımlamaya yönelik beş faktör kişilik modeli yada uluslar arası alanda beş büyük olarak da isimlendirilen sınıflama alanda kabul görmüştür.

İlgili literatürde son yıllarda yapılan çalışmalar da öğretmenlerin kişilik özellikleri üzerine çalışmalar olduğu, bu çalışmalar da, kişilik özellikleri ile sınıf yönetimi (Komitoğlu, 2009), disiplin stilleri (Uğurlu, 2012), mesleki tükenmişlik (Kaptangil ve Erenler, 2014), örgüte bağlılık (Kaplan ve Cemaloğlu, 2020) Önyargılar (Yıldırım ve Üstüner, 2021) iş doyumu (Göl, 2015), mesleki profesyonellik (Yazıcı, 2021) gibi ilişkilerin araştırma konusu olduğu görülmüştür. Bu çalışmaların ortak noktasının öğretmenlerde kişilik özelliklerinin bazı davranışlar üzerinde etkili olup olmadığıdır. Nitekim Mount 2005' e göre bireyin davranışları kişiliği tarafından etkilenmektedir denilmektedir. Digman ve Takemoto-Chock (1981) ise kişiliğin insan davranışlarının önemli bir belirleyicisi olduğunu öne sürmüştür. Önemli bir davranış konusu olan kişilik, örgütsel ortamda veya insan ilişkilerinde etkili olduğu bir gerçektir. Örgütsel ortamda öğretmenin kişilik özelliklerine göre yine bir davranış şekli olan izlenim yönetiminin

araştırılması, öğretmen davranışlarını anlamamızı kolaylaştıracak ve literatüre de önemli katkı sağlayacaktır.

İzlenim Yönetimi

İzlenim, kişiler arası etkileşim sonucunda, insanların birbiriyle ilgili zihinlerinde oluşan imgeler. İmgeleme yoluyla zihinde canlandırılan nesne kavram ve sembollerdir (Bakan, 2005). İnsanlar iletişimde olduğu kişiler üzerinde kendileri hakkında bir izlenim oluştururlar. Bolino ve Turnley (1999)' a göre izlenim yönetimi, başkaları üzerinde oluşturulan izlenimleri etkilemeye çalışılan bir süreç, olarak tanımlanmıştır. Leary ve Kowalski (1990) ise izlenim yönetimini bireyin kendisine ilişkin izlenimleri kontrol etme süreci olarak tanımlamaktadır. İzlenim yönetimi için iletişimde olunan bireyleri, çeşitli davranışlarla, kendisi hakkındaki fikirlerini etkileme süreci diyebiliriz.

İzlenim yönetimi ile ilgili ilk zamanlarda psikologlar tarafından insanları aldatmak, onları etkilemek için yapılan davranış biçimleri olarak görülmüş olsa da son yıllarda izlenim yönetimi örgütsel yaşam ve sosyal etkileşimlerde yaygın olarak kullanılan doğal bir davranış olarak kabul edilmekte, hatta etkili iletişimin temeli olarak görülmektedir (Özdemir, 2006:24).

İzlenim yönetimi ile ilgili yapılan sınıflama çalışmalarına bakıldığında izlenim yönetimine yönelik farklı sınıflamalar olduğu görülmekte olup, bunlar kısaca; izlenim oluşturmaya güdülenme ve izlenim oluşturma (Leary & Kowalski, 1990), Altı aşamalı model (Martinko, 1991: Akt. Doğan ve Kılıç, 2009), Dokuz aşamalı model (Sampson, 2000: Akt. Ünaldı, 2005: 21), Gardner ve Martinko modeli (Gardner & Martinko, 1988), Rosenfeld ve arkadaşlarının modeli (Rosenfeld & at all. 1995), Bozeman ve Kaçmar'ın modeli (Bozeman & Kaçmar, 1997), örgütte çalışanlarının izlenim yönetimi modeli (Demir, 2002), savunma ve hücumu yönelik taktikler (Crane & Crane, 2004), Jones ve Pitman'ın beş boyutlu sınıflaması (Jones & Pitman, 1982), Bolino ve Turnley in sınıflaması (Bolino & Turnley, 1999), olduğu görülmektedir. Bu çalışmada kullanılan sınıflama Jones ve Pitman tarafından temeli oluşturulan Bolino ve Turnley tarafından geliştirilen beş boyutlu model kullanılmıştır. Bu modele göre izlenim yönetimi taktikleri, niteliklerini tanıtma, kendini sevdirmeye, örnek davranışlar sergileme, kendini acındırma, tehdit etmedir.

Niteliklerini Tanıtma

Bireyler kendilerini diğerlerinden farklı kıldığını düşündüğü kişisel özelliklerini ön plana çıkararak çevresindekilere yetenekli ve yeterli olduğunu göstermeye çalışır. gerek sözleri gerekse davranışları ile kendini nitelikli biri olarak göstermeye

çalışmaktadır. Yetenekli ve yeterli olarak görülmek ister. Böylece saygı kazanacaktır. İsteddiği şeyleri daha çabuk alacaktır. Eğitim kurumlarında öğretmenler bilgi beceri ve özelliklerini göstermek isteyecektir. Sonuçta her insan işinde yetenekli olarak bilinmekten gurur duyar. Öğretmenlik mesleği gereği öğreten bilgi aktaran kişi olmak bir nevi niteliklerini tanıtmayı gerektirir. Deneyimli öğretmenler tecrübesiz öğretmenlere sınıf yönetimi ve öğretim teknikleri konusunda deneyimlerini anlatması, yaşadığı sorunlarda kendi bulduğu çözüm yollarını dile getirmesi yeni öğretmenlere eğitim konusunda fikir ve tecrübe katacaktır. Farklı bir bakış açısıyla okul yöneticilerinin gözüne girmek için kendi başarılı olduğu özelliklerini övgü almak, takdir görmek amacıyla da sıkça dile getirebilir.

Kendini Sevdirmeye

İnsanlar etrafındaki bireyler tarafından sevilme takdir edilmek ister. Bunu başarmak için hoş gidecek davranışlar, övgü dolu ifadeler kullanmak, benzer düşüncelere sahipmiş gibi davranmaları kendini sevdirmeye taktiği olarak bilinir (zaidman ve Dory, 2001). İletişimin daha aktif olduğu samimi ve sıcak davranışlar gösterme. Bazı kaynaklarda alt kademedeki çalışanların üst kademedeki amirlerini etkilemek amacıyla alt kademedeki çalışanlar tarafından kullanıldığı bildirilmiştir (Jaja, 2003: s.81). Kendini sevdirmeye davranışları, örgütlere olumlu faydalar sağladığından dolayı örgüt için önemli bir beceri olarak kabul edilmektedir (Kasar, 2011, s.235).

Örnek Davranışlar Sergileme

Bu taktiği kullananlar çalışma ortamında işiyle ilgili erdem sahibi, ahlaki değerlere bağlı, işiyle özdeşleşmiş, olarak tanınmak ister ve bunu işe erken gelerek, geç çıkarak, mesai saatleri dışında işe gelerek, evine iş götürerek göstermeye çalışır. (Tabak ve Diğ. 2010). Amirlerinin ve mesai arkadaşlarının gözünde işini iyi yapan işine bağlı, ekstra fazladan çalışan birey olarak girmek ister. Kendi üstüne düşen görevlerden daha fazlasını yapmak ister. Her zaman çok yoğun çalıştığı izlenimi vermeye çalışır. Böylece amirleri veya yöneticileri istedikleri ödülü vermezlerde, suçluluk duymalarını sağlamaya çalışır. Sonuçta izlenim yönetiminin amaçlarından olan örgüt içerisinde elde edilen maddi ve sosyal faydaları arttırmanın yanı sıra kişisel saygı elde etmeyi ve herkes tarafından kabul edilen bir kimlik kazanmaya çalışır.

Kendini Acındırma

Bu taktiği kullananlar kendi zayıflıklarını veya eksikliklerini başkalarını etkilemek için kullanırlar. İnsanlara karşı bir sempati kazanmak için zayıflıklarını ön plana çıkararak başkalarının yardımını almak için güçsüz bir imaj oluştururlar. Yetersiz ve

zayıf görünerek bir nevi duygu sömürsü yaparlar. İstenmeyen bazı iş ve sorumluluktan kaçınmayı ve muhtemel başarısızlıklarına sebep bulmayı ve eleştirilmekten kurtulmayı hedefler.

Tehdit Etme /Kendi Önemini Zorla Fark Ettirme

Bu taktiğin kullanımı genellikle yönetim gücünü elinde bulunduran iş yerinde yönetici pozisyonunda çalışan bireylerin alt pozisyonlarda çalışanlar üzerinde kullandığı taktikler olarak görülmektedir. Kurumlar da iş ve işleyişin ilerlemesi için yöneticinin kanuni gücünü tehdit bari bir tavırla kullanılması da diyebiliriz. Ya da birey sosyal bir güç elde etmek için tehlikeli biri gibi görünmeye çalışır. Tehdit etme olumsuz bir izlenim yönetimi taktiği olarak görülmekte olup, zorlama söz konusudur.

İzlenim yönetimi taktikleri Gardner (1992)'e göre bireylerin örgüt içerisinde sürekli başvurduğu taktikler olarak belirtilmiştir. Eğitim kurumlarında da öğretmenlerin kullandıkları izlenim yönetimi taktikleri üzerine araştırmalar görülmektedir (Demir, 2002; Akyavuz ve Karadağ, 2019; Karakuş ve Alev, 2016; Bahadır, 2007; Sayıcı, 2012). İzlenim yönetimini etkileyen faktörlere bakıldığında bunlar arasında örgütsel faktörler (Dory ve Zaitman, 2007), olduğu gibi kişilik özelliklerinden kaynaklanabileceğini belirten çalışmalarda görülmektedir (Sadler vd., 2010; Tabak vd., 2010). Bu bağlamda Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerinin kişilik özellikleri ile izlenim yönetimi taktikleri kullanımı arasındaki ilişkiyi incelemek ilgili literatüre önemli katkı sağlayacaktır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmanın amacı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinde kişilik özellikleri ve izlenim yönetimi arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu bağlamda araştırmada genel tarama modellerinde ilişkiisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkiisel tarama modelleri, iki ya da daha çok değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2020, s.81).

Araştırma Grubu

Araştırmanın Evrenini Kütahya ve Afyonkarahisar illerinde, devlet okullarında çalışmakta olan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini 2020-2021 Eğitim Öğretim yılında Kütahya ve Afyonkarahisar illerinde,

devlet okullarında çalışan Erkek=150, Kadın =85 toplamda =235 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, iki bölümden oluşan, On-Madde Kişilik Ölçeği ve İzlenim Yönetimi Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin kişilik özelliklerini belirlemek için birçok farklı dilde çevirisi yapılan ve kullanılan "On-Maddeli Kişilik Ölçeği" kullanılmıştır. Gosling ve arkadaşları (2003) tarafından geliştirilen bu ölçek her alt boyutu iki sorudan oluşan toplamda on soru ve beş alt boyuttan oluşan kısa anlaşılır ve kullanışlı bir kişilik belirleme ölçeğidir. Ölçeğin Türk kültürüne uygunluğu Atak (2014) tarafından test edilerek, geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu bildirilmiştir (Atak, 2014). Kişilik ölçme envanterlerinde sıkça kullanılan beş faktör kişilik boyutlarına uygun olarak hazırlanan ölçekte alt boyutlar deneyime açıklık, yumuşak başlılık, sorumluluk, dışa dönüklük ve duygusal denge/dengesizlik tir. Diğer ölçeklerden ayrılan bir yapısı da yedili likert tipinden olan bu ölçekte, (1=Hiç katılmıyorum.....7=Tamamen katılıyorum) arasında seçimler bulunmaktadır. Çalışmamızda ölçeğe ait güvenilirlik testi için ölçek genel puanı .72 olarak bulunmuştur.

İkinci bölümde kullanılan izlenim yönetimi taktiklerini belirlemek için "İzlenim Yönetimi Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek ilk olarak Jones ve Pittman (1982) tarafından modellenmiş olan Bolino ve Turnley (1999) tarafından geliştirilen, 22 ifade ve beş alt boyuttan oluşan bir ölçme aracıdır. Beşli likert tipinde kodlanan ölçeğin Türk kültürüne uygunluğu Basım, Tatar ve Şahin (2006) tarafından test edilerek, geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu bildirilmiştir. Çalışmamızda ölçeğe ait genel güvenilirlik katsayısı .80 olarak bulunmuştur.

Çalışmada Kullanılan Ölçeklerin Güvenirlik düzeylerini belirlemek amacıyla sıkça kullanılan bir değer olan Cronbach's Alpha değerleri incelenmiş olup kullanılan ölçeklere ait Cronbach's Alpha değerleri $0.7 \leq \alpha < 0.9$ arasında bir değer olduğu, bu aralığında iyi uyum göstergesi olarak yorumlandığı belirtilmiştir (George & Mallery, 2003). On-Madde Kişilik Ölçeğine ait Cronbach's Alpha değerleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. On-Madde Kişilik Ölçeği Cronbach's Alpha Değerleri

Ölçek Alt Boyutları	Cronbach's Alpha
1.DeneyimlereAçıklık	,80
2.YumuşakBaşlılık	,80
3.Sorumluluk	,87
4.DışaDönüklük	,80
5.DuygusalDenge	,83
Kişilik Ölçeği Tüm Maddeler	,72

On-Madde kişilik Ölçeğinin Cronbach's Alpha değerleri incelendiğinde ölçeğe ait alt boyutlardan Deneyimlere Açıklık .80, Yumuşak Başlılık .80, Sorumluluk .87, Dışa Dönüklük.80, Duygusal Denge .83, ölçek toplam maddeleri ise .72 olduğu görülmektedir. İzlenim Yönetimi Ölçeği Cronbach's Alpha değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. İzlenim Yönetimi Ölçeği Cronbach's Alpha Değerleri

Ölçekler Alt Boyutları	Cronbach's Alpha
1.NitelikleriniTanıtarak Kendini Sevdirme	,82
2.Kendini Örnek Personel Gibi Göstermeye Çalışma	,92
3. Kendi Önemini Zorla Fark Ettirme	,80
4. Kendine Acındırmaya Çalışma	,87
5.İşine Sahip Çıkmaya Çalışma	,75
İzlenim Yönetimi Tüm Maddeler	,80

İzlenim Yönetimi Ölçeğinin Cronbach's Alpha değerleri incelendiğinde ölçeğe ait alt boyutlardan Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirme .82, Kendini Örnek Bir Personel Göstermeye Çalışma, .92, Kendi Önemini Zorla Fark Ettirme .80, Kendini Acındırmaya Çalışma .87 İşine Sahip Çıkmaya Çalışma .75, ölçek toplam maddeleri ise .80 olduğu görülmektedir. Değerlerin ilgili alan çalışmalarına göre yeterli olduğu, kullanılan izlenim yönetimi ölçeğinin güvenilir bir olduğu söylenebilir.

Verilerin Analizi

Veriler IBM SPSS 26. Paket program kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmaya Erkek 150 (yüz Elli) Kadın 85 (Seksen Beş) toplamda 235 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni katılmıştır. Verilerin analizinde verilerin normal dağılım gösterip göstermedikleri basıklık ve çarpıklık değerleri referans alınarak kararlaştırıldı. Kullanılan Ölçeklere ait Basıklık ve Çarpıklık Değerleri Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Ölçeklere Ait Basıklık ve Çarpıklık Değerleri

Ölçekler	Ölçek Alt Boyutları	Skewness	Kurtosis
Kişilik Özellikleri	Deneyimlere Açıklık	-1,164	,695
	Yumuşak Başlılık	-,936	,460
	Sorumluluk	-1,592	1,875
	Dışa Dönüklük	-1,306	,964
	Duygusal Denge	-,989	,609
İzlenim Yönetimi Taktikleri	NTKS	,518	1,603
	KÖPGÇ	1,429	1,060
	KÖZFE	1,335	,964
	KAÇ	1,347	-1,029
	İSÇÇ	,162	1,603

NTKS.: Niteliklerini tanıtarak kendini sevdirmeye, **KÖPGÇ:** Kendini Örnek Bir Personel Gibi Göstermeye Çalışma, **KÖZFE:** Kendi önemini zorla fark ettirmeye çalışma, **KAÇ:** Kendine acındırmaya çalışma. **İSÇÇ:** İşine Sahip Çıkmaya Çalışma.

Tablo 3’de görüldüğü üzere basıklık ve çarpıklık değerleri ± 2.0 değer aralığında olduğu bu değerlerinde literatürde normal dağılıma işaret ettiği belirtildi (George & Mallery, 2010). Analiz yöntemlerinden tanımlayıcı ve betimleyici istatistik yöntemleri ile değişkenler arasındaki ilişki düzeyini belirlemek için korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular

Bu bölümde çalışmanın amacı doğrultusunda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin kişilik özellikleri ve izlenim yönetimi taktikleri arasında bir ilişki var mıdır? araştırma sorusuna yanıt bulabilmek için, kişilik özellikleri ile izlenim yönetimi taktikleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Öncelikle kullanılan ölçeklere ait tanımlayıcı istatistik bilgileri Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Kullanılan Ölçeklerin Tanımlayıcı İstatistik Verileri

	Değişkenler	N	Min.	Mak.	Ort.	Std S.
Kişilik Özellikleri	Deneyimlere Açıklık	235	2,00	7,00	5,91	1,182
	Yumuşak Başlılık	235	1,00	7,00	5,59	1,329
	Sorumluluk	235	2,00	7,00	6,01	1,287
	Dışa Dönüklük	235	1,00	7,00	5,67	1,535
	Duygusal Denge	235	2,00	7,00	5,73	1,135
İzlenim Yönetimi	Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye Çalışma	235	1,00	5,00	2,68	1,03
	Kendini Örnek Personel Göstermeye Çalışma	235	1,00	5,00	1,79	,927
	Kendi Önemini Zorla Fark Ettirmeye Çalışma	235	1,00	4,00	1,58	,783
	Kendine Acındırmaya Çalışma	235	1,00	3,00	1,44	,568
	İşine Sahip Çıkmaya Çalışma	235	1,00	5,00	2,72	1,123

Tablo 4’te On-Madde Kişilik Özellikleri ölçeği ve İzlenim yönetimi ölçeği alt boyutları ortalama puanlar, minimum, maksimum puanlar ve standart sapma puanlarına yer verilmiştir. Kişilik özellikleri ölçeği ortalama puanlarına göre en fazla tercih edilen kişilik boyutları sırasıyla sorumluluk $\bar{x} = 6.01$, Deneyimlere Açıklık $\bar{x} = 5.91$, Duygusal Denge $\bar{x} = 5.73$, Dışa Dönüklük $\bar{x} = 5.67$, Yumuşak Başlılık $\bar{x} = 5.59$ olarak görülmektedir.

Bu verilere göre araştırmaya katılan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri sorumlu kişilik özelliğini daha çok tercih ederken yumuşak başlı kişilik özelliği en az tercih edilen kişilik boyutu olmuştur. İzlenim Yönetimi Ölçeği puanlarına göre en yüksek ortalamaya Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye $\bar{x} = 2,68$ taktiği sahip olurken, en düşük ortalama puana Kendine Acındırmaya Çalışma $\bar{x} = 1,44$ taktiği sahip olmuştur. Ortalama değerlere göre Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri İzlenim Yönetimi

Taktiklerinden Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye Taktiğini “Bazen” kullanırken diğer izlenim yönetimi taktiklerini “Nadiren” kullandıkları söylenebilir. Ölçekler arasındaki ilişki durumu Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Kullanılan Ölçekler Arasındaki (Pearson) Korelasyon Analizi Sonuçları

Ölçekler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1-Deneyimlere Açıklık	r 1									
2-Yumuşak Başlılık	r ,383**	1								
3-Sorumluluk	r ,466**	,293**	1							
4-Dışa Dönüklük	r ,548**	,409**	,433**	1						
5-Duygusal Denge	r ,495**	,267**	,213**	,342**	1					
6-NTKS	r ,364**	,307**	,232**	,551**	,209**	1				
7-KÖPGÇ	r -,098	,001	,018	-,118	,049	,016	1			
8-KÖZFE	r -,121	-,085	-,071	-,136*	-,173**	-,082	,125	1		
9-KAÇ	r -,085	-,172**	,002	-,140*	-,034	-,017	,161*	,112	1	
10-İSÇÇ	r ,053	-,169**	,288**	,024	-,026	-,057	,095	-,032	,102	1
	N 235	235	235	235	235	235	235	235	235	235

Tablo 5 ‘de Kişilik Özellikleri ile İzlenim Yönetimi Taktikleri arasındaki Korelasyon analizi sonuçları incelendiğinde kişilik özellikleri ile izlenim yönetimi arasında anlamlı ilişkiler olduğu tespit edildi.

Kişilik özelliklerinden Deneyimlere açıklık ile izlenim yönetimi taktiklerinden Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye arasında ($r=.364$, $p<0.05$), anlamlı ve orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki olduğu görülürken, diğer izlenim yönetimi taktikleri ile anlamlı bir ilişkiye rastlanmamaktadır. Kişilik özelliklerinden yumuşak başlılık ile izlenim yönetimi taktiklerinden Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye arasında ($r=.307$, $p<0.01$), arasında ve orta düzeyde pozitif yönde, Kendini Acındırmaya Çalışma taktiği ($r=-.172$, $p<0.01$) ve İşine Sahip Çıkmaya Çalışma taktiği ($r=-.169$, $p<0.01$) arasında düşük düzeyde negatif yönde bir ilişki görülürken, diğer taktikler arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Kişilik özelliklerinden Sorumluluk ile izlenim yönetimi taktiklerinden Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye ($r=.232$, $p<0.01$), ve İşine Sahip Çıkmaya Çalışma ($r=.288$, $p<0.01$), taktiği arasında orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki görülürken, diğer taktikler arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Sorumlu kişilik özelliği sergileyen kişilerin işine sahip çıkmaya çalışma ve niteliklerini tanıtarak kendini sevdirmeye izlenim yönetimini kullandıklarını söyleyebiliriz.

Kişilik özelliklerinden Dışa Dönüklük ile izlenim yönetimi taktiklerinden Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye (r=.551, p<0.01), yüksek düzeyde pozitif yönde bir ilişki görülürken Kendi Önemi Zorla Fark Ettirmeye Çalışma (r=-.136, p<0.01) ile Kendini Acındırmaya Çalışma (r=-.140, p<0.05) arasında düşük düzeyde negatif yönde bir ilişki görülmüştür. Diğer taktikler arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmedi. Kişilik özelliklerinden Duygusal Denge ile izlenim yönetimi taktiklerinden Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye (r=.209, p<0.01), orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki görülürken Kendi Önemi Zorla Fark Ettirmeye Çalışma (r=-.173, p<0.01) arasında düşük düzeyde negatif yönde ilişki görülmüştür. Diğer taktikler arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmedi.

Tablo 6. Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye Taktiği Üzerinde Kişilik Özelliklerinin Etkisine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler (Kişilik Özellikleri)	B	S.H.	β	T	P	İkili r	Kısmi R
Sabit	,272	,380		,717	,474	-	-
Deneyimlere Açıklık	,080	,065	,091	1,217	,225	,364	,080
Yumuşak Başlılık	,069	,048	,089	1,447	,149	,307	,095
Sorumluluk	-,036	,051	-,045	-,697	,486	,232	-,046
Dışa Dönüklük	,329	,047	,490	7,056	,000*	,551	,423
Duygusal Denge	-,016	,058	-,018	-,283	,778	,209	-,019

R=,563   R²(Adjusted)=,302
F(5, 229)=21,202   P=,000

**P<0,01, *P<0,05

Tablo 3'de analiz sonucunda anlamlı bir regresyon modeli, $F(5, 229) = 10,515$, $p < 0,000$, ve Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye bağımlı değişkendeki varyansın %30,2'sinin ($R^2_{\text{adjusted}} = ,302$) bağımsız değişkenler, Deneyime Açıklık, Yumuşak Başlılık, Sorumluluk, Dışa Dönüklük, Duygusal Denge, tarafından açıklandığı görülmüştür. Standardize edilmiş regresyon katsayılarına (β) göre, dışa dönük kişilik özelliği $\beta = ,49$ yüksek bir etkiye sahip olurken, diğer kişilik özellikleri önemli bir etkiye sahip değildir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise, Dışa Dönük kişilik özelliğinin anlamlı bir etkiye sahip olduğu ($p < ,05$), görülürken diğer kişilik özelliklerinin etkisi anlamsız bulunmuştur ($p > ,05$). Dışa Dönük kişilik özelliği "Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye" İzlenim Yönetimi Taktiği üzerinde önemli bir etkiye sahiptir diyebiliriz.

Tablo 7. Kendini Örnek Personel Göstermeye Çalışma Taktiği Üzerinde Kişilik Özelliklerinin Etkisine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler (Kişilik Özellikleri)	B	S.H.	β	T	P	İkili r	Kısmi R
Sabit	1,698	,405	-	4,193	,000	-	
Deneyimlere Açıklık	-,124	,070	-,158	-1,778	,077	-,098	-,117
Yumuşak Başlılık	,036	,051	,052	,715	,475	,001	,047
Sorumluluk	,080	,055	,111	1,469	,143	,018	,097
Dışa Dönüklük	-,090	,050	-,149	-1,813	,071	-,118	-,119
Duygusal Denge	,115	,061	,141	1,871	,063	,049	,123
R=,205	R ² (Adjusted)=,021						
F _(5, 229) =2,013	P=,078						

**P<0,01, *P<0,05

Tablo 7’de analiz sonucunda regresyon modeli anlamlı bulunmamıştır $F(5, 229) = 2,013$, $p > 0.005$. Kişilik özelliklerinden Deneyime Açıklık, Yumuşak Başlılık, Sorumluluk, Dışa Dönüklük, Duygusal Denge, izlenim yönetimi taktiklerinden Kendini Örnek Personel Göstermeye Çalışma Taktiği Üzerinde önemli bir etkiye sahip değildir.

Tablo 8. Kendi Önemini Zorla Fark Ettirme Taktiği Üzerinde Kişilik Özelliklerinin Etkisine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler (Kişilik Özellikleri)	B	S.H.	β	T	P	İkili r	Kısmi R
Sabit	2,430	,343	-	7,079	,000	-	
Deneyimlere Açıklık	-,001	,059	-,001	-,009	,993	-,121	-,001
Yumuşak Başlılık	-,008	,043	-,014	-,185	,854	-,085	-,012
Sorumluluk	-,001	,046	-,001	-,020	,984	-,071	-,001
Dışa Dönüklük	-,042	,042	-,082	-,990	,323	-,136	-,065
Duygusal Denge	-,097	,052	-,141	-1,869	,063	-,173	-,123
R=,192	R ² (Adjusted)=,016						
F _(5, 229) =1,751	P=,124						

**P<0,01, *P<0,05

Tablo 8’de analiz sonucunda regresyon modeli anlamlı bulunmamıştır $F(5, 229) = 1,751$, $p > 0.005$. Kişilik özelliklerinden Deneyime Açıklık, Yumuşak Başlılık, Sorumluluk, Dışa Dönüklük, Duygusal Denge, izlenim yönetimi taktiklerinden Kendi Önemini Zorla Fark Ettirme Taktiği Üzerinde önemli bir etkiye sahip değildir.

Tablo 9. Kendine Acındırmaya Çalışma Taktiği Üzerinde Kişilik Özelliklerinin Etkisine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler (Kişilik Özellikleri)	B	S.H.	β	T	P	İkili r	Kısmi R
Sabit	1,752	,248		7,074	,000		
Deneyimlere Açıklık	-,014	,043	-,029	-,330	,742	-,085	-,022
Yumuşak Başlılık	-,066	,031	-,153	-2,107	,036	-,172	-,138
Sorumluluk	,046	,033	,104	1,369	,172	,002	,090
Dışa Dönüklük	-,044	,030	-,120	-1,459	,146	-,140	-,096
Duygusal Denge	,020	,038	,041	,545	,586	-,034	,036
R=,211	R ² (Adjusted)=,024						
F _(5, 229) =2.134	P=.062						

**P<0,01, *P<0,05

Tablo 9'da analiz sonucunda regresyon modeli anlamlı bulunmamıştır $F(5, 229) = 1,751$, $p > 0.005$. Kişilik özelliklerinden Deneyime Açıklık, Yumuşak Başlılık, Sorumluluk, Dışa Dönüklük, Duygusal Denge, izlenim yönetimi taktiklerinden Kendini Acındırmaya Çalışma Taktiği Üzerinde önemli bir etkiye sahip değildir.

Tablo 10. İşine Sahip Çıkmaya Çalışma Taktiği Üzerinde Kişilik Özelliklerinin Etkisine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler (Kişilik Özellikleri)	B	S.H.	β	T	P	İkili r	Kısmi R
Sabit	2,180	,505	-	4,315	,000	-	-
Deneyimlere Açıklık	,006	,087	,005	,065	,948	,053	,004
Yumuşak Başlılık	-,245	,063	-,264	-3,858	,000*	-,169	-,247
Sorumluluk	,363	,068	,380	5,339	,000*	,288	,333
Dışa Dönüklük	-,019	,062	-,024	-,309	,757	,024	-,020
Duygusal Denge	-,034	,077	-,031	-,442	,659	-,026	-,029
R=,393	R ² (Adjusted)=,136						
F _(5, 229) =8,362	P=.000						

**P<0,01, *P<0,05

Tablo 10'da analiz sonucunda anlamlı bir regresyon modeli, $F(5, 229) = 8,362$, $p < 0.000$, ve İşine Sahip Çıkmaya Çalışma bağımlı değişkendeki varyansın %13'ünün ($R^2_{adjusted} = ,136$) bağımsız değişkenler, Deneyime Açıklık, Yumuşak Başlılık, Sorumluluk, Dışa Dönüklük, Duygusal Denge, tarafından açıklandığı görülmüştür. Standardize edilmiş regresyon katsayılarına (β) göre, sorumlu kişilik özelliği $\beta = ,380$ en büyük etkiye sahip olurken, yumuşak başlı kişilik özelliği ise negatif yönde $\beta = -,264$ bir etkiye sahiptir. Diğer kişilik özellikleri önemli bir etkiye sahip değildir. Yapılan analizde t-testi sonuçları incelendiğinde ise, sorumlu kişilik özelliği ve yumuşak başlı

kişilik özelliği ($p < .05$) anlamlı görülürken diğer kişilik özellikleri etkisi anlamsız bulunmuştur ($p > .05$).

Tartışma ve Sonuç

Literatür incelendiğinde öğretmenlerin kişilik özelliklerini belirlemek üzerine yapılan çalışmalarda beşfaktör sınıflamasına göre an fazla tercih edilen kişilik özelliklerinin değişiklik gösterdiği, Mete, (2006)'ya göre Deneyimlere Açıklık (Gelişime Açıklık), Kalafat (2012) ve Atmaca (2020)'ya göre Yumuşak Başlılık (Uyumluluk), Gökler ve Taştan, (2018)' a göre Dışa Dönüklük, Ekşi, (2004); Göl, (2015); ve Karatabak, (2018)'e göre Sorumluluk kişilik boyutlarının olduğu belirtildi. Çalışmamızda en fazla tercih edilen kişilik özelliği olan sorumluluk boyutunun, ilgili alanda farklı sonuçlar görülse de kısmen desteklendiği söylenebilir. Kişilik özelliklerinin farklı çalışmalarda farklı özelliklerin ön planda olması gayet olası görmekteyiz. Kişilik parmak izi gibi kişiye özel bazı özelliklerdir. Farklı örneklem guruplarında farklı sonuçların çıkması bu sebeple oldukça yüksektir. Nevrotiklik boyutu oldukça düşük olarak çalışmalarda raporlandığı görülmüş olup, çalışmamızda Duygusal Denge/Nevrotiklik olarak bu boyut pozitif değerlendirilmiştir. Birçok ölçme aracında ters işlenen bu boyut kullandığımız ölçme aracında yüksek puanlar duygusal dengeyi düşük puanlar ise nevrotilliğe işaret etmektedir. Bu sebeple çalışmamızda duygusal denge/nevrotilik boyutu puanları yüksek görülmekte olup buda bize katılımcıların duygusal dengeli kişilik özelliklerinin yüksek, nevrotiliğin düşük olduğunu göstermektedir. Bu sonuçta alandaki diğer sonuçlarla benzerlik göstermektedir.

Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleri sporcu kimlikleriyle de bilinmektedir. Sporcuların Kişilik özellikleri üzerine son zamanlarda yurt dışında yapılan çalışmalar görmek mümkündür. Kişilik sporda başarının psikolojik belirleyicilerinden önemli bir unsur olarak görülmektedir (Allen ve diğer. 2013; Allen ve Loaborde, 2014; Kang ve diğer. 2016; Piepiora, 2020). Allen ve diğer. (2013) şampiyon bireysel sporcular üzerinde yaptığı çalışmalarda kişiliğin sporda uzun vadeli başarının önemli bir belirleyicisi olduğunu belirtmiştir. Beş büyük kişilik modeli açısından sporcuların genel profili değerlendirdiğinde çalışmalarda sporcularda düşük nevrotilik, yüksek dışa dönüklük ve sorumluluk (vicdanlılık) kişilik boyutlarının görüldüğu, çalışmamızdaki sonuçlarla da paralellik göstermektedir (Fuller, 2011; Mirzea ve diğer. 2013; Piepiora ve diğer. 2018; Piepiora & Kaşków, 2019; Shirivastaval ve diğer. 2010). Literatürde Sorumluluk

boyutunun, kişinin, motivasyon, çalışma, sabırlı olma ve azim gibi konuları içerdiği belirtilmiştir (Zhao & Siebert, 2006). Sorumlu kişilik özelliği yüksek olanlar hırslı, dakik, düşünceli, çalışkan, tutarlı, azimli güvenilir ve performans odaklıdır (Spector, 2006; Zel, 2011). Bu çalışmaya katılan Öğretmenlerin bu özellikleri oldukça yüksektir diyebiliriz.

Oğuzhan ve Sığırı (2014) “Eğitim Kurumlarında İzlenim Yönetimi Taktiklerinin Kullanımına Etik İklim Tipinin Etkisinde Lider Üye Etkileşiminin Aracılık Rolü” başlıklı araştırmasında, araştırma bulgularına göre tüm demografik guruplar içerisinde Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye taktiği kullanımının en yüksek olduğu, Tolukan ve ark. (2017) Genç liderlerin izlenim yönetimi davranışlarını incelediği çalışmasında Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye ve İşine Sahip Çıkmaya Çalışma taktiklerinin kendi içerisinde daha belirgin olduğunu bildirmiştir. Bu çalışmalar çalışmamızdaki sonuçları desteklemekte ve bulgularla paralellik göstermektedir.

Bilgin (2021) “Özel Öğretim Kurumlarında İzlenim Yönetimi” başlıklı çalışmasında nitel araştırma yöntemi kullanılmış olup, araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin izlenim yönetimi taktiklerini etkin bir şekilde kullandığı görülmüştür. Bu taktiklerin en çok kullanılma amacı işi kaybetme korkusu ve onaylanma ihtiyacıdır. Öğretmenler kendi çıkarlarını korumak amacıyla, amaçlarına ve içinde buldukları bağlama göre izlenim yönetimi taktiklerinden yararlanmaktadır.

Demir (2002) Öğretmenlerin İzlenim Yönetimi taktiklerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada, araştırma sonuçlarına göre Kullanılan izlenim yönetimi taktikleri okul türüne, mesleki deneyime cinsiyete, kendine saygı ve kendini ayarlama alanlarında farklılaşmaktadır. Öğretmenler en çok savunmaya yönelik taktiklerden özürlü dileme taktiğini kullanmaktadır. Kendini tanıtmaya yönelik taktiklerden de örnek olmayı kullanmaktadır. Sonuç olarak; Çalışmada Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin On-Madde Kişilik Özellikleri ölçeği ortalama puanlarına göre en yüksek ortalamadan başlamak üzere sırasıyla sorumluluk $\bar{x} = 6.01$, Deneyimlere Açıklık $\bar{x} = 5.91$, Duygusal Denge $\bar{x} = 5.73$, Dışa Dönüklük $\bar{x} = 5.67$, Yumuşak Başlılık $\bar{x} = 5.59$ olduğu görüldü.

Çalışmada Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin tercih etmiş olduğu izlenim yönetimi taktikleri incelendiğinde en yüksek ortalama ile diğerlerinden ayrılan Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye Taktiği olduğu görülmüştür. diğer taktiklerin “hiçbirzaman” ve “nadiren” kullanıldığı görülürken Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye Taktiği “Bazen” ve “çoğu zaman” kullanıldığı söylenebilir.

Kişilik Özelliklerini tüm alt boyutları ile Niteliklerini Tanıtarak Kendini sevdirmeye arasında orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki varken diğer izlenim yönetimi taktikleri

arasında negatif yönde bir ilişki veya anlamsız bir ilişki vardır. Öğretmenler hangi kişilik özelliğini tercih ederlerse etsinler Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye Taktiğini “Bazen” Kullandıkları söylenebilir. Diğer insanlar tarafından sevilen ve saygı duyulan bir kişi olmak, insanların genellikle olmasını istediği bir durumdur (Liden & Mitchell, 1988, s.572). Öğretmenlik mesleği gereği bilgi veren bir konumda olduğu için özelliklerinden bahsetmesi oldukça doğal karşılanmaktadır. Her öğretmen sevmek ister. Kendini sevdirmeye davranışları, örgütlere olumlu faydalar sağladığından dolayı örgüt için önemli bir beceri olarak kabul edilmektedir (Kasar, 2011, s.235). Bulguların bu şekilde sonuç vermesi Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerinin kendini sevdirmeye becerilerinin olduğunu da bize gösterir. Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleri Yiğit ve Acar (2020)'a göre, başkalarının iyiliği için elinden geleni esirgemeyen, özgecilik özelliği yüksek profile de sahiptir (Yiğit & Acar, 2020).

Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye Taktiği ile yüksek düzeyde bir ilişki ($r = .551$) bulunan dışa dönük kişilik özelliği de çalışmanın bulgularında dikkat çekmektedir. Diğerlerinden ayrılan bir diğer sonuç ise İşine Sahip Çıkmaya Çalışma Taktiği ile Sorumlu kişilik özelliği arasındaki orta düzeyde pozitif yönde ilişki görülmesidir.

Kişilik özelliklerinin izlenim yönetimi üzerindeki etkilerine bakıldığında da kişilik özelliklerini Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye Taktiği ve İşine Sahip Çıkmaya çalışma taktikleri üzerinde anlamlı ve önemli bir etkiye sahiptir. Etki büyüklükleri incelendiğinde dışa dönük kişiliğin burada tek başına anlamlı ve önemli bir etkileyen unsur olduğu görülmüştür. dışa dönük kişilik özelliği gösterenler Niteliklerini Tanıtarak Kendini Sevdirmeye Taktiğini kullanmaktadır bu iki davranış biçimi birbiriyle uyum göstermektedir.

İşine sahip çıkmaya çalışma taktiği üzerinde yumuşak başlılık ve sorumluluk özelliğinin önemli birer etki unsuru olduğu görülmüştür. yumuşak başlı kişilik özelliğinin negatif yönde bir etki gösterdiği, yumuşak başlı kişilik özelliği gösteren kişiler işine sahip çıkma taktiğini kullanmazken, sorumlu kişilik özelliği pozitif bir etki göstermekte olup sorumlu kişilik özelliği sergileyenler işine sahip çıkma taktiğini kullanmaktadır. Genel yargı olarak öğretmenlerin davranışlarının incelenmesi, davranış türlerini, kişilik özelliklerini araştırmak bize öğretmenlerin psikososyal durumları hakkında önemli bilgiler sağlayacaktır. Bu çalışma da bu doğrultuda öğretmenlerin davranışlarını anlamamızı, sergiledikleri kişilik özellikleri açısından bize önemli bilgiler verdi. Sonraki çalışmalara ve ilgili literatüre katkı sağlayacağı kanaatindeyiz. Öğretmenler üzerinde yapılacak hizmet içi eğitim çalışmalarına da yol göstereceği düşüncesindeyiz.

Kaynaklar

- Allen, M. S. , & Laborde, S. (2014). The role of personality in sport and physical activity. *Current Directions in Psychological Science*, 23, 460–465. 10.1177/0963721414550705.
- Allen, M. S. , Greenlees, I. , & Jones, M. (2013). Personality in sport: A comprehensive review. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 6, 184–208.
- Allport, G. W., & Odbert, H. S. (1936). Trait-names: A Psycho-lexical study. *Psychological Monographs*, 47(1), 1-171.
- Atak, H. (2013). On-Maddeli Kişilik Ölçeği'nin Türk Kültürü'ne uyarlanması. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 50, 312-319. doi: 10.4274/npa.y6128.
- Atmaca, T. (2020). Öğretmenlerin Kişilik Tipleri İle Mesleğe Yabancılaşma Arasındaki İlişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 20 (1) , 491-506.
- Bakan, Ö. (2005). Kurumsal İmaj. *Tablet Kitabevi*, Konya.
- Barrick, M. R., & Mount, M. K. (1991). The big five personality dimensions and job performance: A meta-analysis. *Personnel Psychology*, 44(1), 1-26.
- Basım, N., Tatar, İ. ve Hisli-Şahin, N. (2006). Çalışma Yaşamında İzlenim Yönetimi: Bir Ölçek Uyarlama Çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları Dergisi*, 9(18), 1-17.
- Bilgin, T. (2021). Özel Öğretim Kurumlarında İzlenim Yönetimi: Bir Durum Çalışması. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Antalya.
- Bolino, M. C., & Turnley, W.H. (1999). Measuring impression management in organizations: a scale development based on the Jones and Pittman taxonomy. *Organizational Research Methods*, 2, 187-206.
- Crane, E., & Crane, F. G. (2004). Usage and effectiveness of impression management strategies in organizational settings. *Journal of Group Psychotherapy Psychodrama and Sociometry*, 25-34.
- Cüceloğlu, D. (1998). İnsan ve Davranışı, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Demir, K. (2002). Türkiye'deki Resmi ve Özel Lise Öğretmenlerinin İzlenim Yönetimi. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Digman, J. M., & Takemoto-Chock, N. K. (1981). Factors in the natural language of personality: Reanalysis and comparison of six major studies. *Multivariate Behavioral Research*, 16(2), 149-170.

- Doğan S., Kılıç S., (2010). Örgütlerde İzlenim Yönetimi Davranışı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt23, Sayı 3, 2009, 53 -83.
- Drory, A. ve N. Zaidman (2007), "Impression Management Behavior: Effects of The Organizational System", *Journal of Managerial Psychology*, 22 (3), 290-308.
- Ekşi, H. (2004). Kişilik ve başağıkma: Başağıkma tarzlarının durumsal ve eğilimsel boyutları üzerine çok yönlü bir araştırma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4(1), 81-98.
- Fiske, D. W. (1949). Consistency of the factorial structures of personality ratings from different sources. *Journal of Abnormal Social Psychology*, 44(3), 329-344.
- Fuller, J. (2011). Martial arts and psychological health: Psychology and Psychotherapy. *British Journal of Medicine and Psychology*, 61(4), 317–328. 10.1111/j.2044-8341.1988.tb02794.
- Gardner, W. L. (1992). Lessons in Organizational Dramaturgy: The Art of Impression Management. *Organizational Dynamics*, 21(1), 33-46.
- Gardner, W. L., & Martinko, M. J. (1988). Impression management in organizations. *Journal of Management* 14, 321-338.
- George , D. , & Mallery , P. (2003) . SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference. 11.0 update , 4th ed. . Boston : Allyn & Bacon.
- George, D., & Mallery, M. (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson.
- Gosling, S. D., Rentfrow, P. J., & Swann, W. B. (2003). A very brief measure of the Big-Five.
- Göl, L. ve Yıldırım, A. (2015). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin kişilik özellikleri ile iş doyumları arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Jones, E. E., & Pittman, T.S. (1982). Toward a general theory of strategic self-presentation. In J. Suls (Ed.), *Psychological perspectives on the self* (pp. 231-261). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Kalafat, S. (2012). Lise öğretmenleri kişilik özelliklerinin öğretmen yeterliliklerine etkisi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(3), 193-200.
- Kang, C. , Bennett, G. , & Peachey, J. W. (2016). Five dimensions of brand personality traits in sport. *Sport Management Review*, 19(4), 441–453. 10.1016/j.smr.2016.01.004.

- Kaplan, V. & Cemaloğlu, N. (2020). Öğretmenlerin kişilik özellikleri ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *JRES*, 7(2), 376-396.
- Kaptangil, K. ve Erenler, E. (2014). Öğretmenlerin kişilik özellikleri ve mesleki tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 55-82.
- Karakuş, M. ve Alev, S. (2016). Öğretmenlerin Bireysel ve Örgütsel Değerleri İle İzlenim Yönetimi Taktikleri Seçimi Arasındaki İlişki Düzeyi. *Mustafa Kemal Üniversitesi SBE Dergisi*, 13(33), 137-152.
- Karasar, N. (2020). Bilimsel araştırma yöntemi (36.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Komitoğlu, D. (2009). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (İstanbul ili Kadıköy ilçesi örneği). Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Leary, M. R., & Kowalsky. R.M. (1990). Impression management: A literature review and two-component model. *Psychological Bulletin*, 107 (1), 34-47.
- Mete, C. (2006). İlköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin kişilik özellikleri ile iş tatminleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Mirzaei, A. , Nikbakhsh, R. , & Sharififar, F. (2013). The relationship between personality traits and sport performance. *European Journal of Experimental Biology*, 3(3), 439–442.
- Norman, W. T. (1963). Toward an adequate taxonomy of personality attributes: Replicated factor structure in peer nomination personality ratings. *Journal of Abnormal & Social Psychology*, 66(6), 574-583.
- Oğuzhan T., Sığrı Ü.,(2014).Eğitim Örgütlerinde İzlenim Yönetimi Taktiklerinin Kullanımına Etik İklim Tipinin Etkisinde Lider Üye Etkileşiminin Aracılık Rolü.Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(1): 355-379.
- Özdemir, Nihan Gümrükçü (2006), Sanal Topluluklarda İzlenimi Yönetme, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler Ve Tanıtım Anabilim Dalı, Ankara.
- Piepiora, P. (2020). A review of personality research in sport. *Pedagogy and Psychology of Sport*, 6(4), 64–83. 10.12775/PPS.2020.06.04.007.

- Piepiora, P., & Kaśków, K. (2019). Personality profile of Polish Volleyball players – a case study of players at various sports levels. *Quality in Sport*, 5(2), 47–57. 10.12775/QS.2019.011.
- Piepiora, P., Witkowski, K. , & Piepiora, Z. (2018). Personality profiles of karate masters practising different kumite styles. *Archives of Budo*, 14, 231–241.
- Rosenfeld, P., Giacalone, R. A., & Riordan, C.A. (1995). *Impression management in organizations*. New York: Routhledge.
- Sadler, M. E., J. M. Hunger ve C. J. Miller (2010), “Personality and Impression Management: Mapping the Multidimensional Personality Questionnaire onto 12 self-presentation tactics”, *Personality and Individual Differences*, 48(5), 623-628.
- Shrivastaval, P. , Gopal, R. , & Singh, Y. (2010). A Study of Personality Dimensions in Sports Performance. *Journal of Exercise Science and Physiotherapy*, 1, 39–42.
- Spector, P. E. (2006). Method variance in organizational research: Truth or urban legend? *Organizational Research Method*, 9, 221–232.
- Tabak, A., Basım, N., Tatar, İ. ve Çetin, F. (2010). İzlenim yönetimi taktiklerinde beş faktör kişilik özelliklerinin rolü: Savunma sanayiinde bir araştırma. *Ege Akademik Bakış* 10(2), 541-559.
- Taymur İ., Türkçapar M., H. (2012). Kişilik: Tanımı, Sınıflaması ve Değerlendirmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 4(2): 154-177.
- Tolukan, E. , Şahin, M. Y. , Ayyıldız, E. & Uğurlu, A. (2017). Gençlik Liderlerinin İzlenim Yönetimi Davranışları Üzerine Bir Araştırma. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 41-56. Retrieved from <https://dergipark .org.tr/tr/pub/gaunjss /issue/29859/321714>.
- Uğurlu, B. (2012). Resmi liselerde çalışan öğretmenlerin kişilik özellikleri ile kullandıkları disiplin stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ünaldı, S. (2005). Emniyet Örgütü Yöneticilerinin İzlenim Yönetimi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Teftişi, Ekonomisi ve Planlaması Anabilim Dalı, Ankara.
- Yazıcı, A.Ş. (2021). Öğretmenlerin kişilik özellikleri ile mesleki profesyonelliği arasındaki ilişki. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(4), 2107-2122.
- Yıldırım, M., & Üstüner, M. (2021). Öğretmenlerinin Kişilik Özellikleri İle Önyargıları Arasındaki İlişki . *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 11 (1) , 106-125.

Yiğit, Ş., & Acar, E. (2020). Investigation of Physical Education Teachers' Altruism Features. *International Education Studies*; Vol. 13, No. 7. DOI:10.5539/ies.v13n7p177.

Zaidman, N., Drory, A. (2001). Upward Impression Management in the Work Place Cross-Cultural Analysis. *International Journal of Intercultural Relations*, 25: 671-690.

Zel, U. (2011). Kişilik ve liderlik. Ankara: Nobel Yayınları.

Zhao, H.,& Seibert S.E. (2006). The big five personality dimensions and entrepreneurial status: A meta-analytical review. *Journal of Applied Psychology*, 91(2), 259-271.